

Aan het Ministerie van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
T.a.v. de heer drs. A.D. Wiersma
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum 17 november 2021
Ons kenmerk: RVB.120/21/STS/ck

Betreft: uitvoeringstoets Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen

Mijnheer de Staatsecretaris,

In uw brief van 22 september 2021, kenmerk 2021-0000144265, vraagt u de SVB het concept wijzigingsbesluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen te beoordelen op uitvoerbaarheid. Middels deze brief informeren wij u over de gevolgen voor burgers en de uitvoerbaarheid omtrent het concept wijzigingsbesluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999.

De wijzigingen in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen BES en het Besluit zorgverzekering BES hebben geen gevolgen voor de volksverzekering in Nederland. Deze volksverzekeringen worden uitgevoerd door onderdelen van de Rijksdienst Caribisch Nederland. De wijzigingen in het Besluit uitbreiding en beperking kring ingezetenen Wajong en het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden werknemersverzekeringen 1990 hebben eveneens geen invloed op de uitvoering van de SVB. Deze besluiten worden uitgevoerd door het UWV.

Algemeen

De SVB acht de voorgestelde wijzigingen van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (hierna: het wijzigingsbesluit) uitvoerbaar met uitzondering van het nieuw toe te voegen lid 6 van artikel 2. De omschrijving van lid 6 acht de SVB onvoldoende nauwkeurig waardoor het niet kan worden toegepast. De SVB adviseert de toevoeging van het zesde lid te laten vervallen ofwel de beoogde kring van personen nauwkeuriger te omschrijven. Meer informatie hierover treft u in de bijlage 'Juridische analyse uitvoeringstoets BUB volksverzekeringen'.

De SVB acht de inwerkingtredingsdatum van het wijzigingsbesluit op 1 juli 2022 haalbaar, mits de SVB haar klanten middels een vooraankondiging tijdig, dat wil zeggen zes maanden van te voren, kan informeren over de gevolgen van de wijzigingen.

Consequenties klantgroepen SVB

De groepen klanten die met wijzigingen te maken krijgen zijn allen op individuele basis niet herkenbaar in het systeem, waardoor de SVB hen niet gericht kan informeren. De SVB wil instanties en organisaties, die in direct contact staan met deze klanten, informeren over de betreffende wijzigingen. De SVB is hierin dus afhankelijk van de communicatie en informatievoorziening van de betreffende instanties en organisaties richting hun klanten. Dit is een risico, omdat de SVB daardoor niet kan garanderen dat alle klanten tijdig en

juist geïnformeerd worden over de wijzigingen. Hierdoor ontstaat het risico dat sommige klanten wellicht onverwacht geconfronteerd kunnen worden met wijzigingen in hun verzekeringspositie en medische zorg.

De SVB vraagt de staatsecretaris of de SVB tenminste zes maanden van te voren een aankondiging kan doen richting de betreffende instanties en organisaties, zodat klanten over het voorgenomen wijzigingsbesluit geïnformeerd kunnen worden. Met name de studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden, moeten zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd zodat zij in staat zijn om tijdig een zorgverzekering af te sluiten en een zorgtoeslag aan te vragen.

Hieronder volgt een toelichting per artikel van de voorgestelde wijzigingen;

Beperking van de kring verzekerden door het wijzigen van artikel 2 en 3

Door de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren is het begrip "ambtenaar" gewijzigd. Door middel van het wijzigingsbesluit wordt het Besluit Uitbreiding en Beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (hierna: BUB volksverzekeringen) in overeenstemming met de nieuwe definitie van het begrip "ambtenaar" gebracht. Door het wijzigen van het begrip kunnen niet alle publiekrechtelijke rechtspersonen meer worden aangemerkt als overheidswerkgever. Daarnaast heeft de wijziging gevolgen voor de kring verzekerden van het BUB volksverzekeringen. Om te voorkomen dat mensen, die reeds verzekerd waren voor de volksverzekeringen, opeens niet meer verzekerd zijn, is overgangsrecht gecreëerd. Door het overgangsrecht blijven deze mensen na de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit verzekerd.

De SVB kan de groep mensen die recht heeft op overgangsrecht niet herkennen in het systeem, waardoor de SVB hen niet individueel kan informeren. Informatie over de wijziging en het recht op overgangsrecht zal de SVB op de website plaatsen. Daarnaast zal de SVB de betreffende publiekrechtelijke organisaties, voorzien van informatie, zodat zij hun werknemers kunnen informeren.

Beperking van de kring verzekerden door het wijzigen van artikel 8

In artikel 8 wordt verwezen naar artikel 6 van het BUB volksverzekeringen. Het doel van de verwijzing naar artikel 6 was om Nederlandse kinderen, die met hun ouders in het buitenland verblijven en via hun ouders een afgeleid verzekeringsrecht hebben, in Nederland verzekerd blijven als zij een studie starten en deze willen afmaken. De verwijzing had echter een ongewenste uitwerking. De verwijzing kan in bepaalde situaties namelijk ertoe leiden dat een betrokkene die opgehouden is arbeid te verrichten, na het beëindigen van het dienstverband toch verzekerd blijft voor de volksverzekeringen. Dit is niet zo bedoeld en daarom vervalt de verwijzing in artikel 8 naar artikel 6. Hierdoor zijn personen die buiten Nederland studeren niet meer verzekerd op het moment dat de verzekerde na een tijdelijke onderbreking zijn oorspronkelijke arbeid niet hervat. Deze wijziging heeft niet alleen gevolgen voor de klant, maar kan ook gevolgen hebben zijn gezinsleden. Voor degenen die nu op basis van deze artikelen verzekerd zijn, wordt overgangsrecht gecreëerd. Dit houdt in dat de betrokkene verzekerd blijft voor volksverzekeringen zolang de grond voor verzekering niet wijzigt.

De SVB kan de groep mensen die dit betreft niet herkennen in het systeem. Daarom zal de SVB informatie hierover opnemen op de website en worden zorgverzekeraars, CAK en onderwijsinstellingen geïnformeerd.

Uitbreiding van de kring verzekerden door het wijzigen van artikel 12

Door het huidige artikel 12 worden ambtenaren die met buitengewoon verlof worden uitgezonden naar het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden en hun Nederlandse woonplaats behouden uitgesloten van de volksverzekeringen. Dit is anders voor uitgezonden ambtenaren die wel hun woonplaats

verleggen naar het Caribisch gebied. De SVB is verheugd te vernemen dat het onderscheid in volksverzekering tussen Nederlandse ambtenaren opgeheven wordt. Beide groepen ambtenaren zullen na de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit in Nederland verzekerd zijn.

De SVB kan de betreffende klanten niet herkennen in het systeem. Algemene informatie voor de klant wordt verstrekt op de website en de SVB zal de ministeries informeren over deze wijziging.

Beperking van de kring verzekerden door het vervallen van artikel 18

Op grond van artikel 18 van het BUB volksverzekeringen is het voor mensen die tijdelijk in Nederland werken voor een in Nederland gevestigde buitenlandse non-profit-instelling mogelijk om een ontheffing van de verzekeringsplicht aan te vragen. Er is tot op heden weinig gebruik gemaakt van deze ontheffing. Sinds de invoering van deze bepaling op 21 juni 2006 zijn slechts een beperkte hoeveelheid aanvragen toegekend. De geldigheidstermijn van twee jaar is bij alle toegekende ontheffingen inmiddels verlopen. Door het wijzigingsbesluit wordt artikel 18 geschrapt. Voor degenen die op de datum van de inwerkingtreding van de wet een ontheffing hebben of een verzoek daartoe hebben gedaan, wordt overgangsrecht gecreëerd. De SVB vermoedt dat deze situatie zich niet zal voordoen.

Uitbreiding van de kring verzekerden door het wijzigen van artikel 20

De wijziging heeft tot gevolg dat studenten afkomstig uit het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden en die uitsluitend wegens studieredenen in Europees Nederland verblijven in Nederland verzekerd zijn voor de volksverzekeringen, mits zij als ingezetene van Nederland kunnen worden aangemerkt. Op grond van het huidige artikel 20 worden deze studenten met de Nederlandse nationaliteit uitgesloten van de volksverzekeringen. Dit is in strijd met de mensenrechten die zijn vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De SVB is verheugd dat de beoogde wijziging ervoor zorgt dat de Caribische studenten recht krijgen op de volksverzekeringen. Het gaat jaarlijks om ongeveer circa 1600 studenten. Onder de huidige wettelijke regeling vallen deze groep studenten buiten de Nederlandse zorgverzekering. In de praktijk vragen veel van deze studenten wel een Nederlandse zorgverzekering en zorgtoeslag aan, die zij ten onrechte ontvangen. In een later stadium moeten zij deze zorgverzekering en een zorgtoeslag terugbetalen wat vaak tot financiële problemen leidt. De SVB verwacht dat door het wijzigingsbesluit het aantal studenten met schulden zal afnemen.

Lang niet alle Caribische studenten zijn (herkenbaar) in ons systeem opgenomen. Informatie over de wijziging zal worden verstrekt op de website en via instanties zoals: Zorgverzekeringslijn, Arubahuis, de zorgverzekeraars, AON, Nuffic, universiteiten en hogescholen, Insure to Study en CAK.

Consequenties voor de uitvoering

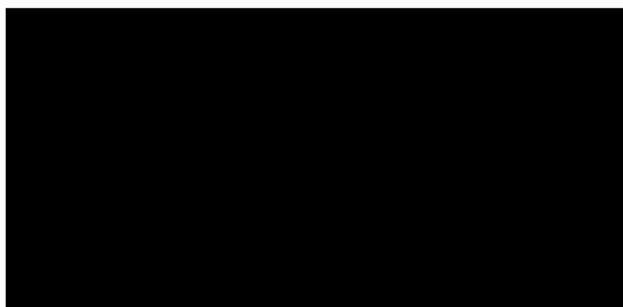
Het voorgenomen wijzigingsbesluit brengt wijzigingen met zich mee voor de beoordeling van de volksverzekeringen door medewerkers van de SVB. Alle wijzigingen en aanpassingen worden opgenomen in ParadoCS, het informatiesysteem voor medewerkers van de SVB. De SVB verwacht dat de hoeveelheid aan werk gelijk zal blijven, aangezien de verzekeringsvaststelling van deze klanten nog steeds moet worden beoordeeld. De wijzigingen zorgen ervoor dat de werkzaamheden in de uitvoering in het algemeen gelijk blijven qua complexiteit. Met name het vaststellen van ingezetenschap is een complexe beoordeling.

Het beoordelen van klanten of zij wel of niet in aanmerking komen voor overgangsrecht zal handmatig moeten gebeuren. De hoeveelheid extra werk die dit oplevert zal gering zijn, aangezien verwacht wordt dat het om een beperkt aantal klanten gaat.

Kosten

Voor de uitvoering worden geen extra werkzaamheden verwacht. De grootste kosten zitten in het aanpassen van de systemen. De totale kosten worden op 35.000 euro geschat.

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Bijlage: Juridische analyse uitvoeringstoets BUB volksverzekeringen

**Juridische analyse uitvoeringstoets Besluit uitbreiding en beperking kring der verzekerden
volksverzekeringen**

De voorgestelde wijzigingen in het ontwerpbesluit zijn voor een deel op voorstel van de SVB opgenomen. Niettemin geven wijzigingen aanleiding tot de volgende opmerkingen van juridische aard. Deze opmerkingen betreffen zowel de inhoud van de voorgestelde wijzigingen als de Nota van Toelichting op het ontwerpbesluit.

Artikel II, onderdeel A, 1

Onderdeel A van artikel II wijzigt onder meer de aanhef van het eerste lid van artikel 2 van het BUB volksverzekeringen. Deze bepaling ziet in de huidige redactie alleen op personen met de Nederlandse nationaliteit. De SVB heeft voorgesteld om het nationaliteitsvereiste te schrappen. Dit is in lijn met het standpunt van de regering dat het heden ten dage onwenselijk wordt geacht een nationaliteitsvereiste te handhaven. Dit standpunt komt tot uiting in het wetsvoorstel Verzamelwet SZW 2022. Niettemin wordt het nationaliteitsvereiste door de in het ontwerpbesluit voorgestelde wijziging van artikel 2, eerste lid, aanhef, op dit moment niet geschrapt. De SVB heeft begrepen dat het schrappen van het nationaliteitsvereiste onderdeel zal zijn van een ander wetgevingstraject. De SVB neemt aan dat de gewenste wijziging op hetzelfde moment in werking zal treden als het onderdeel van de Verzamelwet over de nationaliteit in de AOW.

Artikel II, onderdeel A, 4

Het ontwerpbesluit voorziet in artikel II, onderdeel A, nummer 4, in toevoeging van een nieuw lid 6 aan artikel 2 van het BUB volksverzekeringen. Dit nieuwe lid voorziet in een nadere definiëring van het begrip kinderen en stipuleert dat daaronder voor de toepassing van artikel 2 van het BUB volksverzekeringen mede moeten worden "als gezinslid beschouwde studerende of invalide kinderen *ouder* [cursivering SVB] dan 25 jaar van de verzekerde of diens echtgenoot."

Uit de toelichting op het voorgestelde nieuwe lid blijkt dat de definitiebepaling die daarin is verrat uitsluitend is bedoeld om te vermijden dat de categorie kinderen die in de huidige tekst wordt aangeduid, wordt beperkt door het wegvallen van de verwijzing naar het per 1 januari 2020 ingetrokken Reglement Dienst Buitenlandse Zaken (hierna: RDBZ).

De SVB ziet geen noodzaak voor de in artikel II, onderdeel A, nummer 4, van het ontwerpbesluit voorziene bepaling. Zij meent zelfs dat de tekst van de bepaling leidt tot een, blijkens de Nota van Toelichting, onbedoelde en daarom wellicht ongewenste uitbreiding van de categorie kinderen.

Ingevolge artikel 1, letter b, van het BUB volksverzekeringen moet voor de toepassing van dat besluit als kind worden aangemerkt: het eigen kind, het aangehuwde kind, of het pleegkind, bedoeld in artikel 4 van de Algemene Kinderbijslagwet, jonger dan 27 jaar, dat in belangrijke mate door de ouders wordt onderhouden. Ingevolge het RDBZ werden als kinderen aangemerkt (1) de minderjarige kinderen, adoptief- of stiefkinderen die ten laste van de ambtenaar komen, (2) door de minister van buitenlandse zaken als gezinslid beschouwde andere minderjarige kinderen, adoptief of stiefkinderen of pleegkinderen, alsmede (3) door de minister van buitenlandse zaken als gezinslid beschouwde meerderjarige studerende of invalide kinderen, adoptief-, stief- of pleegkinderen (zie artikel 2, lid 1, onder b, c en d, RDBZ). Voor zover de verwijzing naar het RDBZ in de huidige tekst van artikel 2 BUB volksverzekeringen zou moeten leiden tot het als kind aanmerken van andere kinderen

dan de kinderen die binnen de definitie van dat begrip in artikel 1 van dat besluit vallen, gaat het om kinderen die door de minister van buitenlandse zaken als gezinslid worden beschouwd zonder dat deze kinderen als eigen kind, adoptief- of stiefkind ten laste van de ambtenaar komen. De SVB merkt naar aanleiding hiervan allereerst op dat zij niet bekend is met een actuele regeling van de minister van buitenlandse zaken waarin deze ingevolge het RBDZ uitbreiding geeft aan de categorie kinderen. Vervolgens moet worden opgemerkt dat de definitie in het voorgestelde zesde lid van artikel 2 BUB volksverzekeringen weliswaar de voorwaarde stelt dat het kind als gezinslid moet worden beschouwd, maar geen criteria bevat om dit vast te stellen. De verwijzing naar de aanmerking door de minister van buitenlandse zaken wordt niet herhaald in de nieuwe tekst terwijl een definitie van gezinslid ontbreekt.

Voor wat betreft de leeftijdsgrens geldt dat in de Nota van Toelichting tot uitdrukking wordt gebracht dat het voorgestelde zesde lid bedoeld is voor de als gezinslid beschouwde meerderjarige kinderen "tot en met 25 jaar". Dit zijn derhalve kinderen jonger dan 26 jaar. In de tekst van de voorgestelde bepaling wordt daarentegen geschreven dat de bepaling ziet op kinderen ouder dan 25 jaar.

Gelet op het voorgaande acht de SVB het voorgestelde zesde lid van artikel 2 vooralsnog onuitvoerbaar. De SVB adviseert de voorgestelde toevoeging te schrappen of nauwkeuriger aan te geven welke personen in afwijking van de definitiebepaling in artikel 1, onder b, BUB volksverzekeringen voor de toepassing van artikel 2 van dat besluit als kind moeten worden beschouwd.

Nota van Toelichting Algemeen: 2. Verhouding tot hoger recht

Onder het kopje 'Verhouding tot hoger recht' wordt in het algemene deel van de Nota van toelichting opgemerkt dat Verordening (EG) nr. 883/2004 door middel van aanwijsregels regelt waar de betrokken persoon "is verzekerd" (cursivering SVB) in grensoverschrijdende situaties. Verder wordt vermeld dat "indien in een grensoverschrijdende situatie de Verordening 883/2004 of een verdrag inzake sociale zekerheid *niet van toepassing is* [cursivering SVB], (...) voor Nederland de verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen mede [is] geregeld in het BUB volksverzekeringen en voor de werknemersverzekeringen in het BUB werknemersverzekeringen."

De geciteerde passage uit de concepttoelichting doet naar de mening van de SVB geen recht aan de verhouding tussen het internationale recht en het nationale recht. De passage suggereert namelijk dat de verzekering van personen direct uit Verordening 883/2004 of de bilaterale verdragen zou kunnen voortvloeien. Daarvan is echter geen sprake.

De vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie is dat bij gebreke van harmonisatie op het niveau van de Unie, het elke lidstaat vrijstaat om in zijn wetgeving de voorwaarden vast te stellen waaronder een persoon aangesloten raakt bij een sociale verzekering.¹ Wel dient elke lidstaat bij de toepassing van zijn nationale recht het Unierecht te eerbiedigen zodat direct en indirect discriminerende voorwaarden geen toepassing mogen krijgen. Maar dit laatste feit laat onverlet dat het Unierecht geen verzekering kan doen ontstaan waar deze verzekering in het nationale recht ontbreekt. Ditzelfde geldt in beginsel ook voor de werking van bilaterale verdragen, aangezien bilaterale sociale zekerheidsverdragen eenzelfde benadering volgen.

¹ Zie bijvoorbeeld arrest Fitzwilliam Executive Search Ltd, zaak C-202/97, ECLI:EU:C:2000:75, punt 50, en arrest SF, zaak C-631/17, ECLI:EU:C:2019:381, punt 45.

De SVB beveelt aan dit deel van de toelichting te herschrijven.

Nota van Toelichting artikel II: Artikel II, onderdelen A en B, en artikel IV

1. Nieuwe inhoud van het begrip "ambtenaar"

In de laatste paragraaf over de inhoud van het begrip wordt uiteengezet dat de op 1 januari 2020 in werking getreden WNRA ertoe heeft geleid dat werknemers bij een aantal publiekrechtelijke organisaties die voorheen de ambtenarenstatus hadden, die hoedanigheid hebben verloren. Deze werknemers vallen dan ook niet langer onder de uitbreiding van de verzekeringsplicht "omdat zij geen ambtenaar (meer) zijn", aldus de toelichting.

De SVB merkt op dat artikel 3 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 sinds de inwerkingtreding van het Besluit niet alleen van toepassing is geweest op ambtenaren maar ook op werknemers die in privaatrechtelijke dienstbetrekking stonden tot een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon. Dit hield voor bijvoorbeeld werknemers van het UWV en de SVB in dat zij verzekerd bleven voor de volksverzekeringen als zij buiten de Europese Unie voor deze bestuursorganen werkzaam waren, ondanks het feit dat zij op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam waren en dus de ambtenarenstatus ontbeerden. Met ingang van 1 januari 2020 werden de werknemers van het UWV en de SVB ambtenaar terwijl andere werknemers van een aantal publiekrechtelijke rechtspersonen die status verloren. Hieruit volgt echter niet onlosmakelijk, zoals in de hiervoor aangehaalde delen van de toelichting wordt gesuggereerd, dat artikel 3 van het Besluit beperkt moet worden tot ambtenaren. Die beperking bestond immers ook niet voor 1 januari 2020.

De SVB adviseert beter te motiveren waarom artikel 3 niet langer ziet op alle personen in dienst van een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon maar alleen op ambtenaren in de zin van de Ambtenarenwet 2017.

2. Vervallen van het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken

b. Gezinsleden: begrip echtgenoot

In de Nota van Toelichting wordt uiteengezet dat het begrip echtgenoot dat door de wijziging van het Besluit in artikel 2, tweede en derde lid, wordt opgenomen, in beginsel hetzelfde begrip is als het begrip echtgenoot bedoeld in artikel 1, tweede en derde lid, van de AOW. Echter geldt dit begrip niet één op één wanneer sprake is van een gezamenlijke huishouding. In geval van een gezamenlijke huishouding wordt in het voorgestelde vijfde lid van artikel 2 immers bepaald dat voor de aanmerking als echtgenoot is vereist dat sprake is van een notarieel verleden samenlevingscontract. Dit vereiste wordt gemotiveerd door de mededeling dat met de wijziging geen inhoudelijke wijziging is beoogd ten opzichte van de thans geldende tekst van artikel 2 waarin wordt verwezen naar het RDBZ.

De SVB begrijpt de beperking van het begrip echtgenoot in geval van een gezamenlijke huishouding tot de situatie waarin sprake is van een notarieel verleden samenlevingscontract, zo dat daarbij wordt aangesloten bij de praktijk van de diplomatieke en consulaire diensten. Dit neemt niet weg dat die aansluiting niet dwingend voortvloeit uit de aard en strekking van de Nederlandse sociale zekerheid. Eventuele door de praktijk van de diplomatieke en consulaire diensten ingegeven vereisten die leiden tot een beperking ten opzichte van de sociale verzekeringen, moeten daarom

gemotiveerd. De SVB neemt aan dat de motivering voor de vormgeving van het RDBZ een dergelijke motivering heeft verschaft. Nu dat Reglement per 1 januari 2020 is ingetrokken verdient het naar de mening van de SVB aanbeveling om de motivering die aanleiding heeft gegeven tot de vormgeving van het Reglement in de toelichting op de wijziging op te nemen.

De SVB adviseert om in de Nota van Toelichting op het wijzigingsbesluit nader te motiveren waarom het vereiste van een notarieel verleden samenlevingscontract passend is in de systematiek van artikel 2.

Sociale Verzekeringsbank

Hoofdkantoor
Postbus 1100, 1180 BH Amstelveen

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Brieven voortaan digitaal ontvangen?
Maak met DigiD uw eigen Berichtenbox op mijn.overheid.nl

MINISTERI
23 NOV
SCANPL

RX4CC #X830X0X#00#0000#

Is deze post niet voor u?

Volgt u dan alstublieft deze drie stappen:

1. De geadresseerde

is niet bekend op dit adres

is overleden

is verhuisd naar:

Straat en huisnummer _____

Postcode en plaats _____

2. Schrijf voorop de envelop 'retour afzender'

3. Stop de envelop in een brievenbus

Bedankt voor uw moeite!